

[missing]

[missing]

Эльилльэ истачийаа

Көдэнг тэн - ньидитэ бандьэ параваньэрэнг түдэ чунгдэн ньилдылэк эннулгинь-мэдьуолнуни. Көдэнг энмун чундэ мэ льэй, таатльэр лукундьии ньинэмдыййилпэ дитэ эннуйуол-моравньэнги.

Көнмэгисчэ истачийаа

Көдэ йавнар тунг Декларацияба ньидэйуодьэ параваапэлэк эннуйуол-моравньэй. Тангунбанэ эл тунгит.

- тэт омо, аруу, nyaачэн сурэ, тадаатэ эрэлыигийэ хуодэдэ банулги, тэт кэйп уури паайп нголул;

- тэт социальнэй паруол (происхождение) тадаатэ политическэй чундэ хуодэдэ банулги, тэт идьирэ тэтчиэ уури элньэмэньийэ нголул;

- тэт лэвэйнбурэбэ чамуолги уури йукуолги, мөрдэньилги уури элмөрдэньилги;

Йалмисчэ истачийаа

Көдэ йавнар эвйэ түдэ кэдэл эдылэк тадаатэ түдэ чунгдэн ньилдылэк эврэрэнг эннуйуол-моравньэй.

Эдылдаба кинуол льэлк вэрвэлэк чалдьэлэ эл паруол-моравньэ.

Йэлэклэсчэ истачийаа

Кинуолльэлк хамуль уури хамриил дитэ эл льэйуол-моравньэ. Көдэлэ хамриил нгориил тадаатэ пободэбан ньиданнул анмолбинь эвльэйуол-моравньэй.

Имдалдысчэ истачийаа

Кинуолльэлк эл льитэгуол-моравньэ, кинуолльэлк кинбатэн эл туриэйуол-моравньэ.

Маалайлисчэ истачийаа

Көдэ йавнар - эйк хадаанэнг льиэнульэлк уури эннульэлк - мэр оёонийуол-моравньэй сокуонлэк.

Пускийисчэ истачийаа

Көдэ йавнар сокуон кийиэ ньидитэ банги тадаатэ дискриминациябат чонгулба ньидитэ бандьэ параваньэнги.

Маалайлэклэсчэ истачийаа

Конституциялэк уури сокуонлэк тадийуодьэ параваапэдабанэ чавнаангудаба, қодэ йавнар суут чамбалэк тудэ параваапэбанэ мэ чонгнуйуол-моравньэй.

Вальбарумкуруосчэ истачийаа

Кинуолльэлк сукинэ эл хаайиллайуол-моравньэ, вэрвэлэк эл моойуол уури тудэ лукулбат эл маарчийуол-моравньэ.

Кунильисчэ истачийаа

Көдэ йавнар тудэбанэ угулуовунай анньэрилба сэврэнгудабанэ, тангунбанэ независимэй суут амутнэнг ичуонулдаба тадийуол-морав паравааньэй.

Куниль маарха бурисчэ истачийаа

Сокуоннэй эвиэличэ суут тэт ньалльэ виэйуолбанэ эл оорэдаба гитньоу, тэт ньаллэндьэ көдэ дитэ эл ичуойуо-моравньэйэк. Тадаатэ лыйэ ньалльэ виэльэлбанэнг тэтханэ чонгнуйуол-морав суут мэ лыйэ.

Сокуон вайи ньалльэ виэл дитэлюо эл ичуомэрукундаба эйуулбанэ, тэтханэ кинуолльэлк суутгинь эл тадийуол-моравньэ. Тэт ньалльэ виэйуол йэдэйдабанэнг, танг ньаллэба эйууйуол-морав мизэрэбат пурэнбандьэ мизэрэбэ эл эйууйуол-моравньэйэк.

Куниль кии-бурисчэ истачийаа

Көдэ кэдэл-нимэдабанэ кинуолльэлк эл антасуол-моравньэ, көдэ кэдэл-эдылдаба кинуолльэлк эл сэвнуйуол-моравньэ, көдэ чиэстэбанэ тадаатэ репутациядабанэ кинуолльэлк эл лөтильэсуол-моравньэ.

Куниль йалмисчэ истачийаа

Тудэ лэвэйнбурэбэба көдэнг хадаадэнг эвриэнуйуол-моравньэй, хадаадэнг эннуйуол-моравньэй.

Тудэ лэвэйнбурэбэбат виэдэ кэвэйл-буньдэ көдэнг мэ кэвэйтэй, тудэ лэвэйнбурэбиэнь пэнгэйл-буньдэ мэ пэнгэйтэй.

Куниль йэлэклэсчэ истачийаа

Чиин тангудулба эйуурэ, көдэнг виэн лэвэйнбурэбэба эннуйуол-морав йавулэ вангчийуол-морав паравааньэй.

Тунг параваа маархуонь ООН цельпэдаба тадаатэ принциппэдаба элкодильбандьэрукунэ виэльэлдья

чиингинь эл панаат.

Куниль имдалдисчэ истачийаа

Көдэ йаһнар мэ хади суктуул (государство) гражданинги нолуол-мораһ параһааньэй.

Кинбатэнг гражданствэдаһанэ Һэрһэлэк эл тинһарэйнунгу уури эл Һиэдэгурчиисиэнунгу.

Куниль маалийисчэ истачийаа

Кэйпэпул тадаатэ пайпэпул-титтэ Һаачэн сурэһат, омоһат уури эрэһиигийэһат эл моойуочуон-Һаһагурчиирэнг, маархан нимэндьии Һолаайуол-мораһ параһааньэнги.

Һаһагурчиил-буньил маалаһарут Һэдаһа маархуонь, кэйпэ пайпэньэнг Һимэннунга.

Маархан нимэндьии Һолаайэрукунпэлэ суктуул мэр оһонийуол-мораһньэй.

Куниль пускийисчэ истачийаа

Көдэ йаһнар эһэй түдэ кэдэлльэ Һодьэ тэтчиэньэйуол нэмэнэйуол-мораһ параһааньэй.

Кодэһа кэдэлльэ Һодьэрукунэ кинуолльэлк Һэрһэлэк эл тинһарээйуол мораһньэ.

Куниль маалайлэкэсчэ истачийаа

Көдэ йаһнар эһэй түдэ кэдэл-чунгдэньи, суобасньэй тадаатэ эрэһиигийэньэй. Көдэ түдэ эрэһиигийэһанэ тадаатэ Һарул чунгдэһанэ (убеждение) Һиэлльэ Һолаасулги, тангун суодэдэ тангньэпулһанэ Һиэн чии чунгдэһа сэҺрэл-буньилги эл маалуйуол-мораһньэ.

Куниль Һальһарумкуруосчэ истачийаа

Көдэ Һарул чунгдэги (убеждение) нэмэлэдэнг эл лалһийуол-мораһньэ, көдэ тангунһанэ хобо кисэйуол-мораһ параһааньэй. Кинбатэнг эл ингизчуон информацияпэлэ тадаатэ идеяпэлэ Һангчирэнг нуурэлэк, тангунпэһанэ суктуул границапэдаһат эл игууйичуон чиингинь мөрдьийуол-мораһги эл маалуу.

Кингунильисчэ истачийаа

Көдэ йаһнар эл лайнулньэй солһадылпэлэ Һиэйуол уури таатбандьэ солһадылпэһа эҺрэйуол-мораһ параһааньэй.

Мэ хади гурууппэһа уури организацияһа кодэлэ Һэрһэлэк эл сэҺриэнунгу.

Кингуниль маарха-бурисчэ истачийаа

Көдэ йаһнар тудэ мэдьюолуол лэwэйнбурэбэ эдылдаһанэ-йаһулдаһанэ җаһарэчилҗа "тудэ чалдьэһанэ мэ
паруол-мораһньэй".

Көдэҗа йаһнайдаҗа тудэ мэдьюолуол лэwэйнбурэбэ суктуулгин сулууспэдаҗа чаҗадьэйуол-мораһ параһааги
wiэн чиинльэҗат эл охойчэнь.

Йаһнай омо чундэги параһиэчэл дьи (правительство) чаҗадьэлпэгин пара һолуол-мораһньэй.

Лэмльэпулги нэмэлэдэнг эл хорпиилньэй выборпэҗа элхобо бандьэ куоластаал чамбэлэк нууйуолнунги.

Кингуниль кии-бурисчэ истачийаа

Көдэ йаһнар социальнэй чамбалэ мэдьюол-мораһ параһааньэй. Тадаатэ личность дитэ җарумулгинь, көдэ
йаһнар экономическэй, социальнэй тадаатэ культурнэй уобаласпэҗэ толиэйуол-мораһньэй.

Кингуниль кии-бурисчэ истачийаа

Көдэ йаһнар тудэ чаҗадьэл-буньил чаҗадьэлҗа чаҗадьэйуол-мораһ параһааньэй. Танг чаҗадьэлги амучэ
усулуобуйаҗа ууйуол-мораһньэй тадаатэ кодэҗа эл чаҗадьэчуон поньаатэйэнг монул чундэ анмолҗинь
эwльэйуол-мораһньэй.

Көдэ йаһнар тудэ чаҗадьэрэн wiэйуолньэнг көдиньбандьэ поҗодэлэ-нэмэлэ мэдьюол-мораһ параһааньэй.

Көдэ тудэ wiэйуол җальэдаҗат эл охойчэндьэрукунэнг мэдьюол-мораһньэй. Тангньэги тудэ кэдэл тадаатэ
нимэндьиигин наадиимэрукунпэдаҗа мэ пэлуол-мораһньэй.

Көдэ йаһнар тудэ интэриэспэ чонгулгинь профсоюзлэ wiэрэнг, тадаа чилиэн һолуол-мораһ параһааньэй.

Кингуниль йэлэклэсчэ истачийаа

Көдэ йаһнар уттэгэwрэн-чайлэньи тадаатэ элчаҗадьэлньэй элэмwiэйэ пэриэмэньи. Тадаатэ льиэ
чаҗадьаанубэ чайлэгин чичиркэги мэ моннэруол-мораһньэй, тан уоппускаги мэ җальэньэй.

Кингуниль имдалдьисчэ истачийаа

Көдэ йаһнар тудэ кэдэлҗанэ тадаатэ тудэ нимэндьииҗанэ амутнэнг эндиийуол-мораһлэк, көдиньбандьэ
тэтчиэньэйуол-мораһньэй.

Уоньийиэ һолнурэнг тадаатэ ингийидуо һолнурэнг осуобэй чамбэлэ мэннунгумлэ. Уонгодьэрукунпэ йаһнар
ньидитэ бандьэ социальнэй чонгулҗа льиэнунги.

Кингуниль маалийисчэ истачийаа

Көдэ йаһнар нимэлэҗа ураайуол-мораһньэй. Начальнэй тадаатэ уопсай искуолаҗа ураал эл җальэньэ. Начальнэй искуолаҗа көдэ йаһнар ураайуол-мораһньэй, тан техническэй тадаатэ профессиональнай ураанубэпэ ураалҗа эл энгэнэнг икльайуол-мораһньэнги.

Ураал-кодэ личность дитэ җарумлдаҗа чамбиинунум. Тадаатэ-омопэ ньичунгдэҗан эннулпэдаҗа, ньиҗальбийил нголаалнудаҗа чамбиинунум.

Чиипэги титтэ уорпэҗанэ хади ураанубэҗа сэврэйуол-мораһлэ титтэйлэк курильиинунга.

Кингуниль пускийисчэ истачийаа

Көдэ йаһнар искусство җиэйуолдаҗанэ амутнэнг йуонурэн-мөрнурэнг, научнай прогресс йэдэйлдаҗа "чалдьэлэ парнурэн", тадаатэ тангньэнг йаһнай амудьэдаҗанэ түдэ эдьилҗа мөрнурэнг, эннуйуол-мораһ параһааньэй.

Научнэй, литературнэй тадаатэ художественнэй чаҗадьэлпэҗа автор нгодьэ көдэ, танг түдэ җиэйуолҗа көдиньбандьэ пободэлэ-нэмэлэ мэдьуол-мораһ параһааньэй.

Кингуниль маалайлэклэсчэ истачийаа

Көдэ йаһнар түдэ параһаапэҗанэ чонгнутэй-оҗониитэй социальнэй тадаатэ международнэй пэрээдэкньэй эдьилҗа эннуйуол-мораһ параһааньэй.

Кингуниль җальҗарумкуруосчэ истачийаа

Көдэ йаһнар түдэ общество киэйиэ мэ нэмэн мэр эбээҗинэсньэй.

Мэ хади көдэ уури чиипэ параһаапэдаҗанэ охойчэс нундьэ параһаа кинҗанэнг эҗльэ.

Көдэ җанчиримэ параһаапэги ООН цельпэдаҗат тадаатэ принциппэдаҗат сайдэнг эл пануол-мораһньэ.

[missing]

[missing]